

Na velbloudím hřbetě

PRAŽSKÁ POZVÁNKA: BETLÉMY TŘIKRÁT JINAK

**Už jste viděli betlém inspirovaný Jakubem Janem Rybou, autorem České mše vánoční?
Anebo byste svým dětem rádi ukázali jesličky na louce pod borovicí?
Pak se nechte pozvat na vycházku Prahou.**

Pozoruhodných Jezulátek bývá v Praze ve vánočním čase k vidění hodně. Proto jsme pro vás vybrali tři tipy na zhlédnutí zcela odlišných druhů betlémů.

Zážitek pro děti

Začneme příjemným výletem – nejraději s dětmi – do „divoké“ přírody na území Prahy. Vydejme se od stanice metra Nové Butovice zhruba čtvrthodinovou procházkou do Prokopského údolí. Hned zraje, v osadě Nová Ves, narazíme na dřevěné postavičky, které se už po několik let objevují na louce pod Hemrovými skalami. Jsou dílem zdejšího truhláře Jan Rosyvy, který spolu s rodinou každoročně ukazuje, že zajímavými vánočními ozdobami mohou být třeba i hobliny z hoblovačky, malebně převázané stužkou a rozvěšené na borovici.

K výrobě figur používá přitesaná a dobrým nápadem doplněná březová či smrková polena. Tak třeba liščí ocas je z dubu, to aby vydržel nápor dětí, čapí křídla ze smrku, zobák z dubové lišty.

Pod borovicí objevíte Jezulátko v kolíbce, strážné postavičkami oslíka a volka. Malé děti jim mohou usednout na hřbet, respektive na kládu, jež ho představuje. Březová ovce má krásnou červenou šálu kolem „krku“, čáp klope zobákem. Oslíkovi plandají uši, pejskovi lze potřást tlapkou, a když mu ji pěkně otočíte, tak i zašteká. Nebo zahrká, to jak se protočí vačková hřídel umístěná uvnitř. Na velbloudu, upevněném na laně v rámu, se děcka mohou pohoupat.

Každým rokem obvykle přibude nová postavička a ani letošek by neměl být výjimkou. O tom se ale můžete přesvědčit až na Štědřen.

Vyřezávané figury na louce pod Hemrovými skalami v Prokopském údolí jsou dílem místního truhláře Jana Rosyvy.

FOTO: RICHARD GRÉGR

S hudebním skladatelem

České betlémy v sobě mívají zvláštní kouzlo, které umí navodit pohodu a klid v duši. Nepřímou za to může i císař Josef II., který ve svých reformách roku 1780 krom jiného zakázal vysta-

Figurky z betléma Jana Rody

vovat betlémy v kostelech. Tím je ale zesvětlil, neboť jejich výroba se přenesla do skromných podmínek „obyčejných lidí“. Ti nepracovali na uměleckou zakázku, nýbrž si vlastnoručně zhotovovanými jesličkami sami pro sebe znázorňovali svou představu Vánoc.

Práce nynějších tvůrců často vycházejí z těchto dávných tradic. Patří mezi ně vyřezávané betlémy Jana Rody, sekretáře Spolku českých betlémářů. Jeho postavičky z lípy přitom nezaprou fascinaci starými kostelními betlémy, jejichž katalogizaci provádí pro budějovickou diecézi.

Vyřezávání je koníček, který člověku vydrží i dlouho do důchodu. Stačí k tomu – kromě několika dřev – odvaha stále pokoušet špalíček dřeva. Začínající tvůrce většinou sáhne po lípě, emeritní projektant Roda u ní ale už zůstal. Jeho betlém inspirovaný legendární postavou rožmitálského učitele a hudebníka Jakuba Jana Ryby najdeme na vánoční výstavě Betlémy v Betlémské kapli. Postavičky nepostrádají humor, kupříkladu Mistr skladatel se opírá o velkou notu.

Malovaný na kartonu

Návštěvníci výstavy betlémů v Nejvyšším purkrabství Pražského hradu mají zase možnost uvi-

Informace

- **Betlém v Prokopském údolí** bývá vystaven během dne od 24. 12. přibližně do 6. 1.
- **Výstavy v Betlémské kapli** a na Pražském hradě už probíhají. Exponáty v Betlémské kapli lze vidět do 2. 1. od 9 do 18 h; na Štědřen, na Silvestra a 2. 1. jen do 14 h, 25. 12. a 1. 1. od 13 h (vstupné 45 Kč, snížené 25 Kč).
- **Výstava v Nejvyšším purkrabství Pražského hradu** je přístupná do 6. 1. denně od 9 do 16 h (vstupné 35 Kč, snížené 5 Kč).

dět velmi zajímavý deskový betlém z let 1780 až 1840, namalovaný na karton. Dílo se nacházelo v chrámu v Lodhěrově až do konce druhé světové války. V 60. letech minulého století byl betlém znovu nalezen a dostal se do sbírek Muzea Jindřichohradecka. ■

RICHARD GRÉGR